

BİRLEŞME VE DEVRALMA GÖRÜNÜM RAPORU 2017

EKONOMİK ANALİZ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI

**Raporlama : Sinem ÜSTÜNDAĞ DEMİR
Şamil PİŞMAF**

Editör : Zeynep MADAN

**Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
eadbm@rekabet.gov.tr
Rekabet Kurumu
2018 – Ankara**

İÇİNDEKİLER

ÖZET

1	GİRİŞ	1
2	İŞLEM SAYISI VE DEĞERİ	3
3	YATIRIMCILARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMLARI	7
4	İŞLEM SAYISI VE DEĞERİNİN EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE DAĞILIMI	9
5	ÖZELLEŞTİRMELER	14
6	İDARİ SÜREÇLER, NİHAİ İNCELEMELER VE KOŞULLU İZİN VERİLEN İŞLEMLER	15
7	ETKİLENEN PAZAR İSTATİSTİKLERİ	15

ÖZET

2017 yılında Rekabet Kurumu'na toplam **184** birleşme ve devralma işlemi bildirilmiştir. Bu işlemlerden **90**'ında hedef şirket veya oluşturulan ortak girişim Türkiye yasalarına göre kurulmuş şirketlerdir. Bu dönemde **5** özelleştirme işlemi değerlendirmeye alınmıştır.

2017 yılında Rekabet Kurumu tarafından incelenen birleşme ve devralmalardan hedef şirketin veya oluşturulan ortak girişimin **Türkiye kökenli** olduğu işlemlerde (özelleştirmeler hariç), bildirilen toplam işlem bedeli yaklaşık **22 milyar 310 milyon TL¹**'dir. Aynı dönemde tüm tarafları *Türkiye Cumhuriyeti yasalarına* göre **kurulmuş şirketlerin** gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **5 milyar 276 milyon TL**'dir.

Yabancı yatırımcılar **2017** yılında **47** ayrı işlemde Türk şirketlerine yatırım yapmışlardır. Yabancı yatırımcılar arasında işlem bazında yapılan sıralamaya göre ilk sırada **Hollanda** ile **Japonya** kökenli yatırımcılar bulunmaktadır. Türk şirketlerinin devir konusu olduğu devralma işlemlerinde yabancı yatırımcılar yaklaşık **15 milyar 100 milyon TL**'lik yatırım gerçekleştirmiştir.

Ekonomik faaliyet alanı bakımından, hedef şirketin veya oluşturulan ortak girişimin Türkiye kökenli olduğu işlemler içinde (özelleştirmeler hariç) en yüksek işlem değeri **5 milyar 467 milyon TL** ile **belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalardaki diğer toptan ticaret** alanında gerçekleşmiştir. **2017** yılında Rekabet Kurumu'na bildirilen birleşme ve devralma işlemleri son bildirim tarihinden ortalama **15** gün sonra nihai karara bağlanmıştır.

---

¹ İşlem değeri bildirilen başvuruları kapsamaktadır.

1 Giriş

Birleşme ve Devralma Görünüm Raporu, Rekabet Kurumu'na bildirilen birleşme ve devralma işlemlerine ait veriler çerçevesinde hazırlanmıştır.

Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) uyarınca, bir birleşme ve devralma işleminin Rekabet Kurumu tarafından incelenebilmesi için öncelikle söz konusu işlemin incelenen teşebbüslerin kontrol yapılarında kalıcı değişiklik meydana getirmesi gerekmektedir. Güncel ekonomik hayatta birleşme ve devralma işlemleri farklı türlerde gerçekleşmektedir. İki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesi, bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün çeşitli yollarla bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından devralınması Rekabet Kurumu tarafından "birleşme ve devralma işlemi" olarak kabul edilmektedir. Ayrıca bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması da birleşme ve devralma olarak değerlendirilmektedir.

Mevcut durumda bir birleşme veya devralma işleminde işlem taraflarının Türkiye ciroları toplamının 100 milyon TL'yi ve işlem taraflarından en az ikisinin Türkiye cirolarının ayrı ayrı 30 milyon TL'yi veya devralma işlemlerinde hedef şirket varlık ya da faaliyetin, birleşme işlemlerinde ise işlem taraflarından en az birinin Türkiye cirosunun 30 milyon TL'yi ve diğer işlem taraflarından en az birinin dünya cirosunun 500 milyon TL'yi aşması halinde söz konusu işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulu'ndan izin alınması zorunludur. Yurt dışında gerçekleşen birleşme ve devralma işlemleri de yukarıdaki eşiklerin aşılması ve Türkiye piyasalarını etkilemeleri halinde Rekabet Kurumu'na bildirilmektedir. Ayrıca söz konusu ciro eşikleri aşmamasına rağmen işlem taraflarınca Rekabet Kurumu'na bildirilen birleşme ve devralmalara ait veriler de rapora dâhil edilmektedir. Diğer yandan aynı mülkiyet veya yönetim yapısı içinde yer alan işletmelerin kendi aralarında gerçekleştirdikleri grup içi birleşme ve devralma işlemleri Rekabet Kurumu'nun denetimi dışındadır ve bu işlemlere ilişkin bilgiler bu raporun veri seti içinde yer almamaktadır.

Bu raporda ilke olarak hedef şirketin veya işlem konusu ortak girişimin kökeni, söz konusu şirketin hangi ülkenin hukukuna tabi olarak kurulmuş olduğuna göre değerlendirilmektir. Raporda birleşme-devralma işlemleri iki kategoride incelenmektedir. Buna göre ilk kategoride işlem taraflarının, hedef şirketin veya işlem konusu ortak girişimin hangi ülkenin yasalarına göre kurulmuş olduğu hususunda herhangi bir daraltma yapılmaksızın, Rekabet Kurumu'na bildirilen tüm işlemler dikkate alınmaktadır². Bu bakımdan raporda değerlendirilecek ilk kategori **“Tüm İşlemler”** olarak anılacaktır. İkinci kategoride ise hedef şirketin veya işlem konusu ortak girişimin *Türkiye Cumhuriyeti yasalarına* göre kurulmuş olduğu işlemler ele alınmaktadır. Bu işlemler ise **“Türkiye İşlemleri”** olarak anılacaktır.

Tarafları yabancı ülkelerin yasalarına göre kurulmuş şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmalarda işlem bedelinin ne kadarının Türkiye'deki varlıkları etkilediği bilgisi net olarak ayrıştırılamamaktadır. Bu sebeple işlem bedelinin raporlanmasında söz konusu işlemin toplam bedeli esas alınacaktır. İşlem bedelinin yabancı para cinsinden bildirildiği durumlarda söz konusu bedel işlemin bildirildiği tarihteki ortalama kur bilgisi kullanılarak Türk Lirasına çevrilmiştir.

Raporda esas olarak 2017 yılındaki gelişmelerin özetlenmesi hedeflenmektedir.

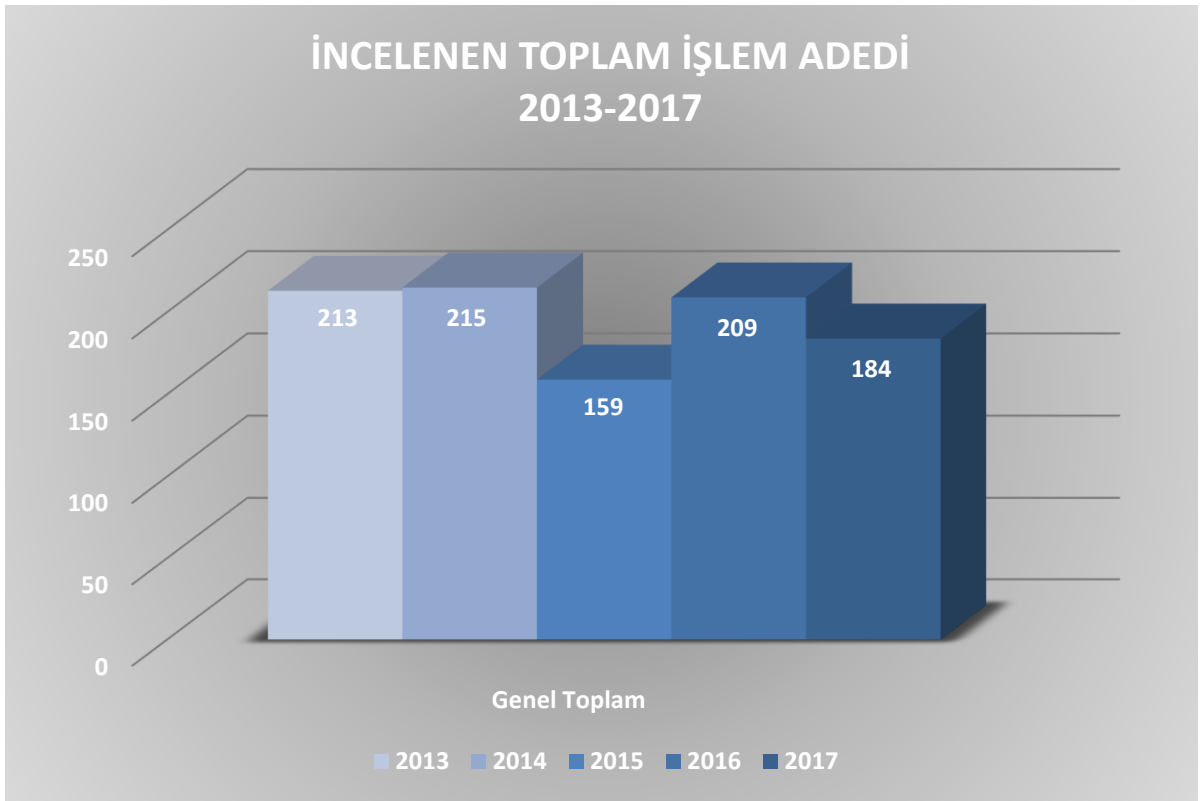
---

² Tarafları yabancı ülkelerin yasalarına göre kurulmuş şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralma işlemleri de ithalat veya distribütörlük gibi farklı satış yöntemleri yoluyla Türkiye piyasalarını etkilemekte ve Rekabet Kurumu'na bildirilmektedir.

2 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİ

Rekabet Kurumu tarafından **2017** yılında toplam **184** birleşme ve devralma işlemi incelenmiştir (**Tüm İşlemler³**). 2016 yılında ise **209** birleşme ve devralma işleminin incelendiği görülmektedir.

Grafik 1: 2013-2017 Yılları Arasında İncelenen Birleşme ve Devralma İşlemleri (Toplam)

Son beş yıla ait ortalama başvuru adedi **196**'dır. **2017** yılında incelenen birleşme ve devralmalara ait toplam işlem adedinin son beş yılın ortalamasına yakın seyrettiği görülmektedir. Bir önceki yıla ait veriler ile kıyaslandığında ise **% 12** düzeyinde bir düşüş gözlenmektedir.

³ Tüm İşlemler: İşlem taraflarının, hedef şirketin veya işlem konusu ortak girişimin hangi ülkenin yasalarına göre kurulmuş olduğu hususunda herhangi bir daraltma yapılmaksızın Rekabet Kurumu'na bildirilen tüm işlemleri tanımlamaktadır.

İşlem taraflarının kökeni bakımından yapılan gruplamaya göre **Tüm İşlemler** içinde **2017** yılında **184** işlemin **31**'inde tarafların tümü, *Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre* **83**'ünde yabancı ülke yasalarına göre kurulmuş şirketlerden oluşmaktadır. **54**'ünde ise işlem tarafları Türk ve yabancı şirketlerden oluşmaktadır.

TARAFLARIN KÖKENİ	İşlem Sayısı ve Değerinin Dağılımı 2017		İşlem Sayısı ve Değerinin Dağılımı 2016	
	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Tüm Tarafları Türk	31 ⁴	5.276.371.198	34 ⁵	7.392.435.910
Türk ve Yabancı	54 ⁶	10.993.238.879	50 ⁷	10.239.110.413
Tüm Tarafları Yabancı	83 ⁸	1.069.137.519.594	107 ⁹	1.577.940.934.617
TOPLAM	168	1.085.407.129.671	191	1.595.572.480.940
ÖZELLEŞTİRME	5		9	
KAPSAMDIŞI	8		8	
BİLGİ NOTU	3 ¹⁰		1 ¹¹	
GENEL TOPLAM	184	1.085.407.129.671	209	1.595.572.480.940

Tüm İşlemler içinde, **2017** yılında tüm tarafları *Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre* kurulmuş şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **5 milyar 276 milyon TL'dir**. Aynı dönemde tüm tarafları yabancı şirketler olan işlemlerde gerçekleşen toplam işlem değeri **6,041 milyar TL'dir**. 2016 yılında tüm tarafları *Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre* kurulmuş şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **7 milyar 392 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir.

⁴ 3 işlemde değer belirtilmemiştir.

⁵ 5 işlemde değer belirtilmemiştir.

⁶ 1 işlemde değer belirtilmemiştir.

⁷ 8 işlemde değer belirtilmemiştir.

⁸ 4 işlemde değer belirtilmemiştir.

⁹ 12 işlemde değer belirtilmemiştir.

¹⁰ 2015 yılında gerçekleştirilen bir işlem Kurul tarafından 2017 yılında yürütülen önaraştırma kapsamında resen incelenmekle beraber izne tabi olmadığına karar verilmiş olup tabloda bilgi notu başlığında yer verilmiştir.

¹¹ Nihai inceleme sonucunda başvurunun geri çekilmesi işlemidir.

İşlem Sayısı ve Değerinin Hedef Şirketin Kökenine Göre Dağılımı, 2017

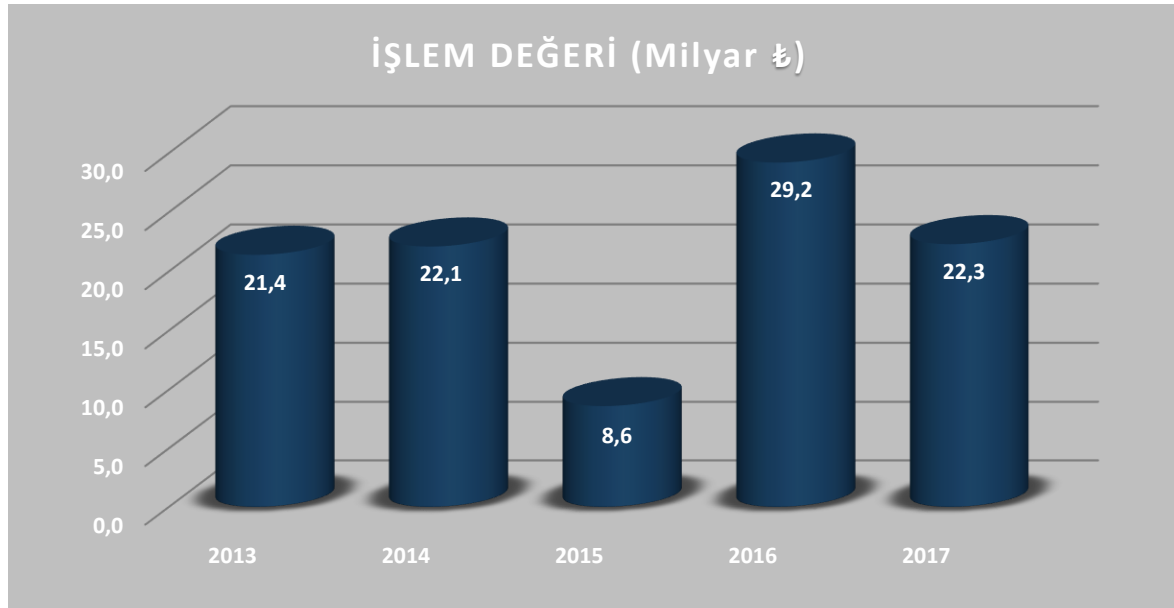
HEDEF ŞİRKETİN KÖKENİ	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Türk (TR)		
Birleşme Devralma	90	22.310.437.869
Özelleştirme	5	.

İşlem Sayısı ve Değerinin Hedef Şirketin Kökenine Göre Dağılımı, 2016

HEDEF ŞİRKETİN KÖKENİ	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Türk (TR)		
Birleşme Devralma	91	29.262.625.145
Özelleştirme	9	.

2017 yılında hedef şirketin kökeni¹² bakımında yapılan gruplamaya göre 90 işlemde Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulduğu görülmektedir. Grafik 2’de de yıllara göre seyri verildiği üzere **Tüm İşlemler** içinde 2017 yılında (özelleştirmeler hariç) **hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu** işlemlerde toplam işlem bedeli **22 milyar 310 milyon TL’** dir. 2016 yılında *Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre* kurulduğu görülen hedef şirketlerin gerçekleştirdiği **91** işlemin değeri **29 milyar 263 milyon TL’** dir.

Grafik 2: Rekabet Kurumuna Bildirilen B&D İşlemlerinin Değeri¹³ (Özelleştirmeler Hariç)

¹² Hedef şirket tanımı, devre konu şirket ile ortak girişim şirketlerini kapsamaktadır.

¹³ Hedef şirketin veya oluşturulan ortak girişimin Türkiye kökenli olduğu işlemler.

2017 yılında gerçekleşen toplam **90 Türkiye İşlemi**¹⁴ içinde **işlem taraflarının kökeni** bakımından yapılan gruplamaya göre, **31 işlemde** tüm taraflar sadece Türk, **5 işlemde** ise tüm taraflar sadece yabancı, **54 işlemde** de işlem tarafları Türk ve yabancı şirketlerden oluşmaktadır.

Türkiye Kökenli Hedef Şirketlerin Tarafları, İşlem Sayısı ve Değeri (Özelleştirmeler hariç), 2017

İŞLEM	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Birleşme/ Devralmalar		
Devreden /Devralan		
TR/TR	30	4.051.271.198
TR/YB	33	7.493.651.557
YB/TR	12	1.770.757.312
YB/YB	5	6.040.827.792
Ortak Girişim		
Taraflar		
TR/TR	1	1.225.100.000
TR/YB	9	1.728.830.010
TOPLAM	90	22.310.437.869

Türkiye İşlemleri içinde tüm tarafları sadece **Türkiye kökenli kişiler/şirketler** olan birleşme ve devralmaların **toplam işlem değeri, 2017** yılında 2016 yılına kıyasla %28,6 oranında düşerek yaklaşık **5 milyar 276 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir. **2017** yılında tüm tarafları sadece **yabancı kökenli kişiler/şirketler** olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **6 milyar 41 milyon TL**, işlem tarafları **Türk ve yabancı şirketler** için işlem değeri yaklaşık **10 milyar 993 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında gerçekleşen toplam **91 Türkiye İşlemi** içinde ise **34 işlemde** tüm taraflar sadece Türk, **7 işlemde** tüm taraflar sadece yabancı şirketlerden oluşmaktadır. **2016** yılında Türkiye İşlemleri içinde tüm tarafları sadece Türkiye kökenli kişiler/şirketler olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **7 milyar 392 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir. Tüm tarafları sadece yabancı kökenli kişiler/şirketler olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **11 milyar 631 milyon TL**, işlem tarafları Türk ve yabancı şirketler için işlem değeri yaklaşık **10 milyar 239 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir.

¹⁴ Türkiye İşlemleri: Hedef şirketin veya işlem konusu ortak girişiminin Türk yasalarına göre kurulmuş olduğu işlemleri tanımlamaktadır.

3 YATIRIMCILARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMLARI

Yatırımcıların Ülkesi	Türkiye İşlemleri 2017	Türkiye İşlemleri 2016
A.B.D.	2	3
ALMANYA	2	6
AVUSTURYA	3	2
BELÇİKA	2	.
B.ARAP EMİRLİKLERİ	1	.
CAYMAN ADALARI	1	.
FİLİPİNLER	1	.
FRANSA	4	3
GÜNEY AFRIKA	2	1
HİNDİSTAN	2	.
HOLLANDA	6	9
HONG KONG	1	-
İNGİLTERE	3	4
İRLANDA	.	1
İSPANYA	1	.
İSVİÇRE	2	3
İTALYA	1	.
JAPONYA	6	4
JERSEY/MANŞ ADALARI	1	.
KATAR	.	1
KAZAKİSTAN	.	1
KORE	.	3
KUVEYT	2	1
LÜBNAN	.	1
LÜKSEMBURG	4	2
MALEZYA	.	1
SUUDİ ARABİSTAN	.	1
	47	47

Yabancı yatırımcılar **2017** yılında **47** ayrı işlemde Türk şirketlerine yatırım yapmıştır. **2017** yılında **Türkiye kökenli** hedef şirketler için yapılan grupta ilk sırada **6** işlemle **Hollanda** ve **Japonya** kökenli yatırımcılar bulunmaktadır. İkinci sırada **4** işlemle **Fransa ve Lüksemburg** kökenli yatırımcılar yer almaktadır. **2016** yılında Türkiye kökenli hedef şirketler için yapılan grupta ilk sırada **9** işlemle **Hollanda** kökenli yatırımcıların, ikinci sırada ise **6** işlemle **Almanya'nın** yer aldığı görülmektedir.

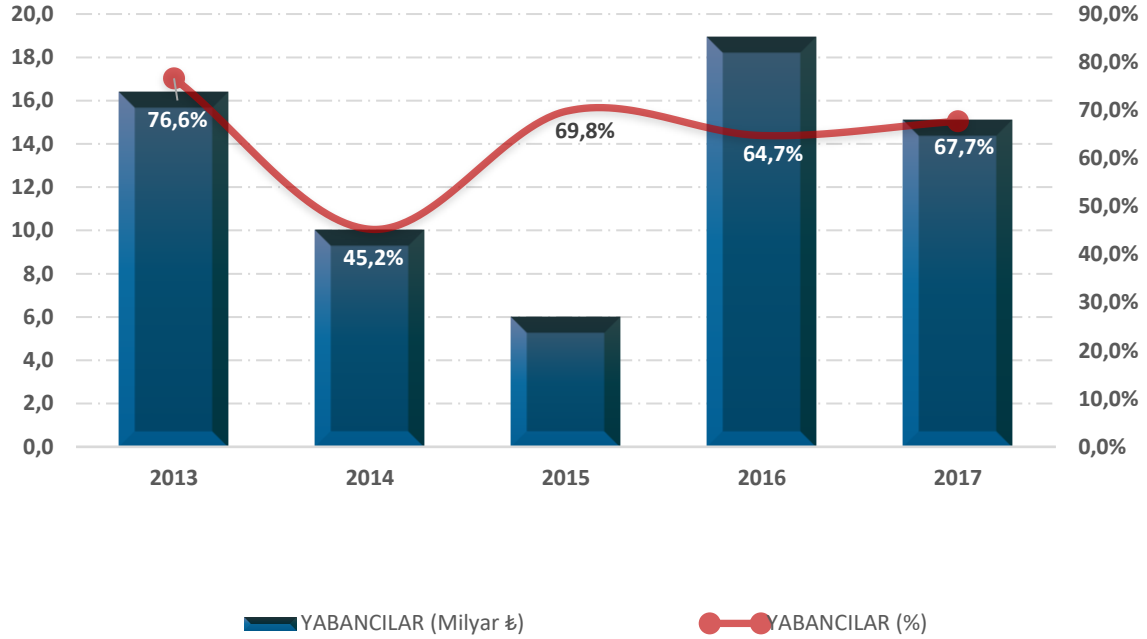
2017 yılında Türk şirketlerinin devir konusu olduğu devralma işlemlerinde yabancı yatırımcılar yaklaşık **15,1 milyar TL** yatırım yapmıştır. 2016 yılında yabancı yatırımcıların yaklaşık **18,9 milyar TL**'lik yatırım gerçekleştirdikleri görülmektedir.

2017 yılında yabancı yatırımcıların ortak oldukları Türkiye kökenli **9** ortak girişim işleminin toplam işlem bedeli **1,7 milyar TL**, **2016** yılında yabancı yatırımcıların ortak oldukları Türkiye kökenli **7** ortak girişim işleminin toplam işlem bedeli ise yaklaşık **59 milyon TL**'dir¹⁵.

¹⁵ İlk kez kurulan veya sonradan ortak girişime dönüştürülen şirketlere ilişkin toplam işlem bedelidir.

Grafik-3'te de yer verildiği üzere hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu işlemlerde yabancı yatırımcıların payı 2017 yılında %68 düzeyine yaklaşırken 2016 yılında yaklaşık %65 oranına ulaştığı görülmektedir.

Grafik 3: Yabancı Yatırımcıların Toplam İşlem Hacmine Göre Payı (2013-2017)

Yabancıların yukarıda bahsi geçen **47 ayrı** işlemle Türk şirketlerine yapmış oldukları doğrudan yatırımlar dışında, Türkiye pazarlarındaki rekabete dolaylı etkileri nedeniyle yurtdışında gerçekleştirdikleri **90 işlemin** de bildirim konusu yapıldığı anlaşılmaktadır.

Yabancı yatırımcıların bildirim konu Türkiye içerisinde ve küresel düzeyde gerçekleştirdikleri **toplam 137** işlem ekonomik faaliyet alanlarına göre işlem bedeli baz alınarak sıralama yapıldığında **2017** yılı içinde dünya genelinde yatırım yaptıkları sektörlerden öne çıkanlar şu şekildedir:

- Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
- Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri
- Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı

4 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİNİN EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE DAĞILIMI

Türkiye İşlemlerinde 2017 yılında işlem sayısı bakımından en çok işlem özelleştirmeler hariç, elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı alanında gerçekleşmiştir. Türkiye İşlemleri arasında 2017 yılında en yüksek işlem değeri, belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalardaki diğer toptan ticaret alanında gerçekleşmiştir. Bu alandaki işlem değeri 2017 yılında gerçekleşen (özelleştirmeler hariç) Türkiye İşlemlerinin toplam işlem değerinin yaklaşık %24,5'ine tekabül etmektedir. Türkiye İşlemleri arasında 2016 yılında ise işlem sayısı bakımından en çok işlem özelleştirmeler hariç, elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı, en yüksek işlem değerinin ise parasal aracı kuruluşların faaliyetleri alanında gerçekleştiği görülmektedir.

Ana faaliyet alanları bakımından yapılan gruplandırmaya göre ¹⁶ hedef şirketin veya oluşturulan ortak girişimin Türkiye kökenli olduğu işlemler bakımından **en yüksek işlem hacmi gerçekleşen ilk alan "toptan ve perakende ticarettir"** (8,13 milyar TL)¹⁷. Bu başlık altında "akaryakıt dağıtımı" ve "organize perakende" sektörlerinde gerçekleşen işlemler öne çıkmaktadır. İşlem hacmi bakımından **ikinci sırada "elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı"** (3,75 milyar TL)¹⁸ gelmektedir. Bu kapsamdaki işlemler büyük ölçüde "elektrik enerjisi üretimi" ve "elektrik enerjisi dağıtımı" sektörlerinde gerçekleştirilmiştir. En yüksek işlem hacmi kaydedilen **üçüncü ana faaliyet alanı ise "imalat"** (3,66 milyar TL)¹⁹ olup "plastik ürünler", "gıda" ve "otomotiv yedek parça" üretimi 2017 yılında bu faaliyet alanı kapsamında öne çıkan sektörlerdir.

---

¹⁶ Nace Rev 2, tek hane.

¹⁷ 16 işlem gerçekleşmiştir.

¹⁸ 13 işlem gerçekleşmiştir.

¹⁹ 23 işlem gerçekleşmiştir.

Türkiye Kökenli Hedef Şirketlerin İşlem Sayısı ve Değerinin Sektörlere Göre Dağılımı 2016-2017

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ		İŞLEM DEĞERİ (TL)	
	2017	2016	2017	2016
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalardaki diğer toptan ticaret	3	3	5.872.583.500	1.085.438.250
Elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı	11	8	3.734.774.400	5.846.361.567
Taşımacılık için destekleyici faaliyetler	6	3	2.589.635.700	1.068.085.000
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda diğer malların perakende ticareti	3	1	1.332.480.000	17.800.000
Kendine ait gayrimenkulün alınıp satılması	3	.	1.246.500.000	.
Plastik ürünlerin imalatı	3	3	1.238.305.047	208.959.504
Etin işlenmesi ve saklanması ile et ürünlerinin imalatı	1	.	915.064.403	.
Belirli bir mala tahsis edilmemiş mağazalardaki perakende ticaret	4	4	506.151.347	293.222.650
İkamet amaçlı olan veya ikamet amaçlı olmayan binaların inşaatı	3	.	484.070.000	.
Motorlu kara taşıtları için parça ve aksesuar imalatı	1	1	435.000.000	30.225.281
Eğlence ve dinlenme faaliyetleri	1	.	378.000.000	.
Depolama ve ambarlama	5	1	370.160.360	.
Yazılım programlarının yayımlanması	1	.	360.000.000	.
Hastane hizmetleri	2	4	346.550.000	90.360.536
Ev eşyalarının toptan ticareti	2	.	318.979.098	.
Kara yolu ile yük taşımacılığı ve taşımacılık hizmetleri	1	.	242.036.200	.
Sigorta	2	1	207.102.000	.
Diğer gıda maddelerinin imalatı	2	1	205.941.939	220.000.000
Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri	2	.	197.092.170	.
Genel amaçlı makinelerin imalatı	1	1	170.000.000	28.701.875
Eczacılığa ilişkin ilaçların imalatı	3	2	148.331.640	27.400.000
Diğer kimyasal ürünlerin imalatı	1	1	125.000.000	1.000.000
Metallerin dövülmesi, preslenmesi, baskılanması ve yuvarlanması; toz metalürjisi	1	.	119.544.000	.

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ		İŞLEM DEĞERİ (TL)	
	2017	2016	2017	2016
Dokuma	1	.	100.800.000	.
Motorlu kara taşıtları karoseri (kaporta) imalatı; treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	1	.	71.000.000	.
Diğer posta ve kurye faaliyetleri	1	.	63.240.000	.
Su ürünleri yetiştiriciliği	1	.	61.710.000	.
Bilgi ve iletişim teknolojisi ekipmanlarının toptan ticareti	1	1	57.328.000	.
Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	1	2	56.500.000	8.187.587.500
Metallerin işlenmesi ve kaplanması; makinede işleme	1	.	52.224.000	.
Yıkım ve şantiyenin hazırlanması	1	.	47.419.200	.
Diğer makine, ekipman, aksam ve parçaları ile büro mobilyalarının toptan ticareti	2	.	36.848.000	.
Fırın ve unlu mamuller imalatı	1	1	34.340.810	120.683.570
Tarımı destekleyici faaliyetler ve hasat sonrası bitkisel ürünler ile ilgili faaliyetler	1	.	31.000.000	.
Atıkların toplanması	1	.	25.000.000	.
Mobilya imalatı	1	.	21.100.000	.
Diğer hizmet faaliyetleri	1	.	16.793.760	.
Diğer finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	1	.	16.320.000	.
İnsan sağlığı ile ilgili diğer hizmetler	1	.	16.200.000	.
Gaz imalatı; ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtımı	2	.	16.102.725	.
Kürk hariç, giyim eşyası imalatı	2	1	15.000.000	235.175
Hazır hayvan yemleri imalatı	1	.	10.500.000	.
Mağazalar, tezgâhlar ve pazar yerleri dışında yapılan perakende ticaret	1	.	8.850.000	.
Diğer bilgi hizmet faaliyetleri	1	.	6.000.010	.
Sinema filmi, video ve televizyon programı faaliyetleri	1	1	1.000.000	2.020.585.050
Ağaç, mantar, kamyş ve örgü malzeme ürünü imalatı	1	.	983.193	.
Seyahat acentesi ve tur operatörlerinin faaliyetleri	1	.	876.367	.
İçeceklerin imalatı	1	.	.	.
Askeri savaş araçlarının imalatı	.	1	.	6.600.000

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ		İŞLEM DEĞERİ (TL)	
	2016	2017	2016	2017
Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	.	1	.	269.286.205
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda diğer ev eşyalarının perakende ticareti	.	2	.	361.433.125
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda gıda, içecek ve tütün perakende ticareti	.	2	.	.
Beton, çimento ve alçıdan yapılmış eşyaların imalatı	.	1	.	33.233.750
Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	.	3	.	58.609.700
Binanın tamamlanması ve bitirilmesi	.	1	.	50.097.150
Bir ücret veya sözleşmeye dayalı olarak yapılan toptan ticaret	.	1	.	60.000.000
Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	.	2	.	401.411.875
Çağrı merkezlerinin faaliyetleri	.	1	.	114.393.663
Çatal-bıçak takımı ve diğer kesici aletler ile el aletleri ve genel hırdavat malzemeleri imalatı	.	1	.	.
Çimento, kireç ve alçı imalatı	.	2	.	236.188.816
Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmelerin (catering) faaliyetleri ve diğer yiyecek hizmetleri faaliyetleri	.	2	.	.
Elektrik tesisatı, sıhhi tesisat ve diğer inşaat tesisatı faaliyetleri	.	1	.	81.189.445
Elektrikli aydınlatma ekipmanlarının imalatı	.	1	.	10.200.000
Elektronik bileşenlerin ve devre kartlarının imalatı	.	1	.	116.893.350
Emeklilik fonları	.	1	.	40.400.000
Gemi ve tekne yapımı	.	1	.	230.873.607
Genel amaçlı diğer makinelerin imalatı	.	2	.	29.910.375
Hukuk faaliyetleri	.	1	.	288.004.319
İnşaat projelerinin geliştirilmesi	.	2	.	430.091.850
Kâğıt ve mukavva ürünleri imalatı	.	4	.	535.271.940
Metal işleme makineleri ve takım tezgâhları imalatı	.	1	.	2.736.581.775
Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri ve ilgili teknik danışmanlık	.	3	.	50.917.025
Motorlu kara taşıtlarının bakım ve onarımı	.	1	.	.
Ortaöğretim	.	2	.	770.418.750

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ		İŞLEM DEĞERİ (TL)	
	2016	2017	2016	2017
Petrol ve doğal gaz çıkarımını destekleyici faaliyetler		1	.	55.893.125
Reklamcılık	.	3	.	38.557.891
Sabun ve deterjan, temizlik ve parlaticı maddeleri; parfüm; kozmetik ve tuvalet malzemeleri imalatı	.	1	.	713.015.000
Sebze ve meyvelerin işlenmesi ve saklanması	.	1	.	291.000.000
Tarımsal hammadde ve canlı hayvanların toptan ticareti	.	1	.	1.590.000.000
Televizyon programcılığı ve yayıncılığı faaliyetleri	.	1	.	27.735.075
Temel kimyasal maddelerin, kimyasal gübre ve azot bileşikleri, birincil formda plastik ve sentetik kauçuk imalatı	.	2	.	81.777.550
Veri işleme, barındırma ve ilgili faaliyetler; web portalları	.	1	.	305.993.828
TOPLAM²⁰	90	91	22.310.437.869	29.262.625.145

²⁰ Özelleştirmeler dahil edilmemiştir.

5 ÖZELLEŞTİRMELER

2017 yılında Rekabet Kurumuna 5 adet özelleştirme işlemi bildirilmiştir. Anılan yılda Türkiye piyasalarında yapılan özelleştirmelerin en çok **elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı** faaliyetinde gerçekleştiği görülmektedir.

Bildirilen Özelleştirmeler, 2017		
HEDEF ŞİRKET	Ekonomik Faaliyet	İŞLEM SÜRECİ
Yenice Hidroelektrik Santrali	Elektrik Enerjisinin Üretimi, İletimi ve Dağıtımı	Devri gerçekleştirilmiştir.
Anamur, Bozyazı, MUT-Derinçay, Silifke ve Zeyne Hidroelektrik Santralleri	Elektrik Enerjisinin Üretimi, İletimi ve Dağıtımı	İhalede devir süreci devam etmektedir.
Menzelet ve Kılavuzlu Hidroelektrik Santralleri	Elektrik Enerjisinin Üretimi, İletimi ve Dağıtımı	İhalede devir süreci devam etmektedir.
EXPO 2016 Antalya Uluslararası Sergi ve Fuar Alanı	Kongre ve ticari gösteri organizasyonu	Özelleştirme çalışmaları devam etmektedir.
Hidrojen Peroksit Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Temel kimyasal maddelerin, kimyasal gübre ve azot bileşikleri, birincil formda plastik ve sentetik kauçuk imalatı	Özelleştirme çalışmaları devam etmektedir.

2016 yılında Rekabet Kurumu tarafından izin verilen özelleştirme işlemlerinden 5'i ile 2017 yılında izin verilen 1 işleme dair devir işlemleri ise 2017 yılı içerisinde tamamlanmış olup bu işlemlerde ortaya çıkan toplam işlem bedeli **2 milyar 230 milyon TL**'dir. Özelleştirme işlemleri de dikkate alındığında, 2017 yılında hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu işlemlerde gerçekleşen toplam işlem bedelinin (hacminin) yaklaşık **24,5 milyar TL** olduğu görülmektedir.

Satış / Devir İşlemi Tamamlanan Özelleştirmeler, 2017		
HEDEF ŞİRKET	Ekonomik Faaliyet	Devir Bedeli (TL)
Yenice Hidroelektrik Santrali	Elektrik Enerjisinin Üretimi, İletimi ve Dağıtımı	130.300.000
TP Petrol Dağıtım A.Ş.	Belirli Bir Mala Tahsis Edilmiş Mağazalardaki Diğer Toptan Ticaret	490.000.000
Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü	İkamet Amaçlı Olan veya İkamet Amaçlı Olmayan Binaların İnşaatı	288.000.000
Şanlıurfa Hidroelektrik Santrali	Elektrik Enerjisinin Üretimi, İletimi ve Dağıtımı	247.500.000
Adıgüzel ve Kemer Hidroelektrik Santralleri	Elektrik Enerjisinin Üretimi, İletimi ve Dağıtımı	324.100.000
Almus ve Köklüce Hidroelektrik Santralleri	Tatil ve Diğer Kısa Süreli Konaklama Yerleri	750.500.000

6 İDARI SÜREÇLER, NİHAİ İNCELEMELER VE KOŞULLU İZİN VERİLEN İŞLEMLER

2017 yılında Rekabet Kurumu'na bildirilen birleşme ve devralma işlemleri son bildirim tarihinden ortalama **15** gün sonra nihai karara bağlanmıştır.

Bununla birlikte piyasalarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak birleşme ve/veya devralma işlemlerini denetlemekle görevli olan Rekabet Kurulu tarafından piyasadaki rekabet yapısına etkileri bakımından incelemenin derinleştirilmesi ihtiyacı duyulan birleşme ve devralma işlemleri 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un 10. maddesi çerçevesinde nihai incelemeye alınabilmektedir.

Nitekim 2017 yılında bildirilen birleşme ve devralma işlemlerinden “**ro-ro taşımacılığı hizmetleri**”, “**tarım**”, “**liman hizmetleri**” ve “**optik**” sektörlerine dair toplam **4** işlem Rekabet Kurulu tarafından nihai incelemeye alınmıştır. Bunlardan “**ro-ro taşımacılığı hizmetlerine**” dair işleme, yapılan nihai inceleme neticesinde tespit edilen sakıncalar nedeniyle izin verilmemiş²¹ olup diğer **3** işlemle ilgili inceleme süreçleri henüz sonuçlanmamıştır. Aynı dönemde **2** adet işleme ise bildirim taraflarından alınan taahhütler çerçevesinde izin verilmiştir.

7 ETKİLENEN PAZAR İSTATİSTİKLERİ

Daha önce de belirtildiği üzere 2017 yılı içerisinde 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurumu tarafından incelemeye alınan **184 adet** birleşme devralma işlemi bulunmaktadır. Söz konusu işlemlerden **29**'unun izne tabi olmadığı inceleme sonucunda anlaşılmıştır. İzne tabi olan işlemlerden **70**'inde de Türkiye'deki faaliyetleri bakımından etkilenen pazarların²² söz konusu olmadığı görülmektedir. Tüm bu değerlendirmeler sonucunda izne tabi olan ve Türkiye'deki faaliyetleri bakımından etkilenen pazarların mevcut olduğu, **85** adet başvuru işlemi bulunduğu anlaşılmaktadır.

---

²¹ Bkz. Rekabet Kurulu'nun 09.11.2017 tarihli ve 17-36/595-259 sayılı kararı.

²² Etkilenen pazar, ilgili ürün pazarları arasındaki yatay veya dikey ilişkiye işaret etmektedir. Bu çerçevede, taraflardan en az birinin Türkiye'de faaliyette bulunması kaydıyla, tarafların faaliyetleri arasında yatay ya da dikey çakışma bulunan herhangi bir ilgili ürün pazarı mevcut ise, etkilenen pazar bulunma koşulu sağlanmış olmaktadır.

REKABET KURUMUNA BİLDİRİLEN BİRLEŞME VE DEVRALMA İŞLEM SAYISI	
İzne Tabi Olmadığı Tespiti Yapılan B&D İşlem Sayısı	29
İzne Tabi Olup Etkilenen Pazarın Olmadığı Tespiti Yapılan B&D İşlem Sayısı	70
Etkilenen Pazar/ Pazarların Mevcut Olduğu B&D İşlem Sayısı	85
TOPLAM BAŞVURU SAYISI	184

İzne tabi olan bu birleşme ve devralma işlemleri de ayrıca mercek altına alındığında toplam **142** adet etkilenen pazar olduğu tespiti yapılmaktadır. Özelleştirme işlemleri hariç olmak üzere toplam etkilenen pazarlardan **104**'ünün yatay olarak etkilenen pazar ve **38**'inin dikey olarak etkilenen pazarlardan oluştuğu görülmektedir.

Birleşme ve devralma işlemleri sonucunda her bir yatay ve dikey etkilenen pazarda oluşan toplam pazar payının %20'lik pazar payı aralığındaki dağılımı incelenmiştir. İşlem sonucunda %40 pazar payı eşliğini aşan etkilenen pazar sayısı **8** olup bu pazar payı eşliğinin altında kalan etkilenen pazar sayısı **132**'dir²³. Kurumun izin verdiği birleşme ve devralma işlemlerinin gerçekleşmesinden sonra **%40** pazar payı eşliğini aşması beklenen yatay ve dikey pazarlar **tarım, perakende, gıda, alkollü içecek, otomasyon sistemleri ve tarayıcılara** ilişkin pazarlar olarak sıralanmaktadır.

	Yatay Etkilenen Pazar Sayısı	Dikey Etkilenen Pazar Sayısı
%0-20 Pazar Payı Aralığı	77	30
%20-40 Pazar Payı Aralığı	19	6
%40-60 Pazar Payı Aralığı	5	1
%60-80 Pazar Payı Aralığı	1	1
%80-100 Pazar Payı Aralığı		
Pazar Payı Bilgisi Olmayan	2	
TOPLAM	104	38

²³ 2 adet işlemden pazar bilgisi yoktur.

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 /ANKARA

Tel : (312) 291 44 44

Faks : (312) 266 79 20